PAZAR
13
EYLÜL
1942

SAYI — 1124 — SENE — 4
TELEFON: 23300
TELGRAF: İstanbul İkdam
ADRES: CAGALOĞLU NURUOSMANİYE CADDESİ No. 54
FİATI Her yerde 5 Kuruş
ABONE 3 aylık 450 6 aylık 750 yıllık 1400

İKDAM

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

Şoförlere ve Motörcülere Müjde!
Vantilâtör Kayışları
Patenti alınan ve hususî bir tarzda imal edilmiş olan vantilâtör kayışları muvaffakiyetli tecrübelerden sonra satışa çıkarılmıştır.
FİATLAR ÇOK UCUZDUR
Umum satış yeri: Fazıl Harmanşaya ticarethanesi, Galata Büyük Tünel Han 18/19

YENİ BİR KARAR

Memlekette Mevcut Bütün Yapağı ve Yünlere El Kondu

Mal sahipleri 10 gün içinde beyanname verecekler. Malları Sümerbank satın alacak

Ankara, 12 (A.A.) — İktisat Vekâletinden tebliğ olunmuştur:

1 — Millî Korunma kanunu hükümlerine müsteniden 12 eylül 1942 tarihinden itibaren hakiki ve hükmî şahıslar elindeki her nevi yapağı ve yünlere hükûmetçe elkonolunmuştur.

2 — Saf ve yarımkan merinos yapağıları, güz ve kuzu yünleri, besi malları, deri malları, kasap başı yapağıları ve bunların tam veya arı yıkanmış veya taranmış veya boyanmış veya fitil haline getirilmiş olanları vesair nevileri elkomaya tâbidir.

III — Bilûmum hakiki ve hükmî şahıslar, her ne sıfatla olursa olsun ellerinde bulunan yapağı ve yünleri 12 eylül 1942 tarihinden itibaren 10 gün içinde bir beyanname ile en yakın Türkiye Cümhuriyeti Zi- (SA. 3, SÜ. 1)

Hâlâ bu münakaşa!

Almanlar Kafkasya'ya mı inecekler, Şimalemi dönecekler?.

İki işi bir arada görmeğe çalışmamak için bilhassa Stalingrad'ın düşmesinden sonra ne mâni kalır?

Yazan: ŞÜKRÜ AHMED

Hâlâ şu münakaşa var: — Stalingrad düşürüldükten sonra Almanlar Novorosiski - İstrakan arasında bir müdafaa hattı çekip kalacaklar ve şimale mi dönecekler, yoksa cenubi Kafkasya istilâsını mı tamamlıyacaklar?.

Bizim ve dünya matbuatının, askeri muharrirlerin meşgul oldukları bu mevzu üzerinde kat'i bir hükme varmak, vâkıalara tekaddüm etmek mümkün değildir. Fakat, «Stalingrad» adını taşıyan ölüm kuyusuna Alman bayrağı dikildikten, «Novorosisk»a burcu da çökertilmiş olduğuna göre Alman ordusunun Batum ve yeni hedeflerine varmak ve binnetice cenubi Kafkas istilâsını tamamlamak istemesinden vaz geçeceğini tasavvur etmek nasıl kabil olabilir?.

Filhakika, Sovyet Rusyayı parçalamak, parça parça yemek ve biran önce harp barici etmek Almanya için ölüm dirim mevzuudur. Rus vahdetinin Kafkasya gibi her türlü hayat ve maden maddesinin, Stalingrad gibi bir harb fabrikasının varlığından koparılıp uzaklaştırılmasına rağmen Sovyet müdafaa kudretlerinin şimal ve merkez Rusyasında mütekâsif halde bulunduğuna şüphe yoktur. Alman ordusu bu mütekâsif sikleti de yenmeden cenupta yeni maceralara katılamaz. Bu yerinde bir görüştür. Elbette ki, Alman ordusu Demokles'in kılıncı gibi Lâdoga gölünden Voronej kesimine kadar bütün gücü ile vuran Rus askeri iktidarını ihmal edemez. Bununla da cenk leşmeye, bu orduları da yenmeye, dağıtmaya, rahata çıkmaya harp gayeleri bakımından muhtaç ve mecburdur. Kışın müsaadesi ve kendi imkânlarının ölçüsü içinde de bunu yapacaktır. Nitekim, dün Leningrada karşı yeni bir Alman baskısının başladığından bahsolunmuştur. İhtimal ki, Stalingradın düşmesinden sonra büyük Alman kuvvetlerinin Sovyet merkez ordusuna cepheden ve Volga garp bölgesi boyunca yukarıya çıkılmak suretile yandan ve ayrıca şimalden de taarruz edilmeğe baş- (SA. 3, SÜ. 5)

Futbol mevsimi başlarken

Klüplerin alabilecekleri neticeler

Adnan Akın'ın bu bahse ait yazısı ile bugünkü at yarışları neticelerine ait tahminler

4 üncü sahifemizde

Ekmek Ihtiyacı

Belediyeler tarafından temin edilecek

Ticaret Vekili bugün orta anadoluda hububat alımını tetkik için seyahata çıkıyor

Hububatın muhafazası için yeni esaslar Şehirlerde ekmek fabrikaları kurulacak

Ankara 12 (A.A.) — İcra Vekilleri Heyetince kabul edilen bir kararnameye göre, mahallî ihtiyaçlar için bilûmum belediyeler memleketin her tarafından hububat satın almaya mezun kılınmışlardır.

Bu salâhiyet bilûmum belediyelere, hemen harekete geçerek memleketin her tarafında borçlandırılan miktar haricinde kalan kısmından lüzumlu hububatı almaları ve ekmek ihtiyaçlarını temin eylemeleri vazifesini de vermektedir.

TİCARET VEKİLİ SEYAHATE ÇIKIYOR

Ankara 12 (A.A.) — Ticaret Vekili doktor Behçet Uz yarın sabah şehrimizden hareket ederek Kayseri, Ulukışla, Konya, Ak-

Bugün seyahate çıkacak olan Ticaret Vekili Dr. Behçet Uz

şehir, Afyon, Burdur, İsparta, Antalya, Aydın, İzmir Manisa, Balıkesir ve Kütahyaya gidecektir.

Doktor Behçet Uz bu seyahatinde valiler ve alâkadarlar ile (SA. 3, SÜ. 5)

İkinci cepheye karşı

Avrupa sahillerinde yeni tedbirler alınıyor

Diyep'de kalan İngiliz malzemesi Berline nakledildi

Berne 12 (A.A.) — National Zeitung'un Berlin muhabiri yazıyor:

Stalingrad etrafındaki şiddetli muharebelere rağmen batı Avrupa sahillerinin müdafaasındaki ehemmiyeti de Almanlar göz önünde bulundurıyorlar.

Mareşal Von Rundsted, Dieppe'e İngilizlerin yaptığı çıkarmanın neticesini tetkik ettikten sonra sahil boyunca yeni bir teftişte bulunmuş, istihkâmları yeniden gezmiş ve yeni talimat vermiştir. (SA. 3, SÜ. 4)

Bir Alman tanksavar topu yanan bir kasabanın önünden ileri hatlara geçiriliyor

ŞARK CEPHESİNDE

Stalingrad sokaklarında çarpışmalar

Berlin, harekâttaki ağırlığın sebeplerini izah ediyor

Almanlara Göre

Müstahkem mevziler alev makinelerile birer birer alınıyor

Berlin, 12 (A.A.) — Alman orduları başkomutanlığının tebliği:

Novorosisk'in cenubunda piyade kıt'alarımız çetin muharebelerden sonra son sahil istihkâmını da zaptetmişlerdir.

Terek kesiminde Alman kıtaları düşman mevzilerini yarmışlar ve bataryaları tahrip eylemişlerdir. (SA. 3, SÜ. 6)

Sovyetlere Göre

Şehrin cenup batısında şiddetli muharebeler devam ediyor

Moskova, 12 (A.A.) — Sovyet öğle tebliği:

Stalingradın batısında Sovyet kıt'aları Alman piyadesinin bir hücumunu püskürtmüşlerdir. Bir kesimde Sovyet asker ve tankları ile otomatik tüfekler kullanan Alman kıt'aları arasında şiddetli bir muharebe olmuştur. Bu muharebede sekiz Alman tankı tahrip edilmiştir. (SA. 3, SÜ. 7)

Madagaskar'ın işgali süratle tamamlanıyor

Laval, işgal için ileri sürülen sebeplerin yalan olduğunu ve teşebbüslerde bulunacağını söyledi

Viş, 12 (A.A.) — M. Laval, dün öğleden sonra yerli yabancı gazetecileri kabul etmiş ve Madagaskar'a karşı yapılan yeni İngiliz hücumu karşısında fransız hükûmetinin durumunu bildirmiştir.

Gazeteciler konferansında evvelâ Madagaskar'a karşı yapılan askeri harekâtın yeniden başladığını bildiren İngiliz tebliği, bunun arkasından da Birleşik devletlerin bu İngiliz hareketlerine manen müzaherette bulunduğunu kaydeden resmî Amerikan demeci okunmuştur.

Bu vesikalara cevap olarak fransız hükûmet reisi Madagaskar umumî valisi M. Anet'den aldığı bir telgrafı okumuştur. M. Anet bu telgrafında şöyle demektedir:

«İngilizlerin bir hareketi hiç bir suretle haklı görülemez. Hiç bir zaman yabancı denizaltılar Madagaskar limanlarında yardım görmemişlerdir. Madagaskar'da bir mütareke komisyonu veyahut başka bir ya- (SA. 3, SÜ. 2)

LAVAL

Yeni Tefrikamız

Umumî Harpte Sultan Reşad'ın Rolü..

Padişahın gülünç bir kurnazlığı nasıl meydana çıktı?

Üstat Ziya Şakirin Gazetemiz için hazırladığı «Sultan Reşad ve İttihatçılar» adlı eserde bunlarla beraber, yakın tarihin ibret verici hadise ve sahnelerini zevkle okuyacaksınız.

Pek Yakında Başlayacağız

Rüşvetin Cezası

BÜKREŞTE

Bir memur elleri bağlanarak 5 gün teşhir edilecek

Bükreş 12 (A.A.) — Romanya halkı Mareşal Antonesko'nun devlet teşkilâtlarını nasıl temizlediğinin bugün yeni misalini öğrenmiştir.

Bükreş belediye memurlarından biri rüşvet alırken yakalanmur böylece teşhir edildikten son bağlanarak çalıştığı odanın kapısında beş gün müddetle teşhir edilmesini emretmiştir. Bu meur böylece teşhir edildikten sonra mahkemeye verilecektir.

BEDEN TERBİYESİ

Maarif Vekili yeni kararları izah etti

İstanbulda 4 yeni Beden terbiyesi klübu kurulacak ve diğer klüpler çalışmalarında serbest bırakılacak

Dün toplanan beden terbiyesi İstanbul istişare heyetinde Maarif Vekili Hasan Âli Yücel aşağıdaki demeçte bulunmuştur:

«— Gerek ben ve gerek Sıhhiye Vekili arkadaşım beden terbiyesi vaziyetini İstanbulun içinde ve dışında tetkik ettik. Merkez istişare heyeti âzaları da dolaştılar. Tetkikat yaptılar. Biz evvelâ şimdiye kadar ne yapılmıştır, onu anlamağa çalıştık. Fakat henüz tamamile öğrenmiş değiliz. Meselâ müsabakalar bahsinde henüz her taraftan cevap almadık. Buna rağmen şimdiye kadar olan tetkiklerimiz bizi bazı neticelere götürmüştür.

İstanbul, nüfusunun ehemmiyeti itibarile bizi en çok işgal (SA. 3, SÜ. 3.)

Maarif Vekili Hasan Âli Yücel nutuk söylerken

Demiryol nakliyatı son haddini buldu

Münakalât Vekili, yolcu nakliyatında büyük izdiham bulunduğunu söyliyor. Vekilin tetkik intibaları

Ankara, 12 (İkdam Muhabirinden) — Bir tetkik seyahatinden dönen Münakalât Vekili Amiral Fahri Engin gazetecileri kabul ederek tetkikleri hakkında malûmat vermiştir.

Vekil, son seyahatinde Kayseri, Malatya, Adana ve Afyon demiryolu işletme müdürlükleri nin tamir ve bakımı işlerini, Sivas ve Eskişehir atölyelerini ve İskenderun, Mersin liman işletme idarelerini tetkik ettiğini söylemiş ve ezcümle demiştir ki:

«— Ağustosun son günlerinden itibaren demiryolları nakliyatı son haddini bulmuştur. Yolcu nakliyatında büyük izdiham vardır. Demiryolları işletme müdürlerinin vazifelerinde büyük bir gayretle çalışmakta olduklarını gördüm.

Bu sene İkinciteşrin ayında Ankaradaki demiryolları hastahanesini açacağız.

Sivas ve Eskişehir atölyeleri cidden iyi çalışmaktadır. Bu atölyelerde işçilerin yetiştirilmesinde de büyük gayretler sarfedilmektedir. (SA. 3, SÜ. 3.)

GEMİ YAPMA REKORU!

İki Amerikan tezgâhı 85 günde 58 gemi yaptı

Vaşington 12 (A.A. — Bahriye encümeni reisi Konter Amiral Vickery, şu beyanatta bulunmuştur:

«— Birleşik milletler için Amerikada yapılmakta olan ticaret gemilerinin inşaatındaki süratin deniz inşaatı tarihinde misli görülmemiştir. Geçen ay bu gemilerin inşasında mütehassıs olan iki Amerikan tezgâhı, 10 bin tonluk 56 gemi inşa etmiştir. Bu gemilerin her biri teknesinin tezgâha konulması tarihi le servise girmesi tarihine kadar geçen 83 gün zarfında inşa edilmiştir.»

Günün Tenkitleri

EYVAH!...

YAZAN: Selâmi İzzet Sedes

Gıda maddeleri satışlarının serbest bırakılmasından yana olanların arasında ben de vardım; bunu itiraf ediyorum; bugün yaydan çıkan ok gibi fırlamakta olan fiatların karşısında:

— Eyvah!

Diyenler arasında gene ben varım. Fakat işin acı tarafı, serbest satış istiyenlerin sayısı çok değildi, bugünse serbest piyasa ortasında:

— Eyvah!..

Diyenler çokluktur. Eskiden bir maddeye el konup azami fiatı tesbit edilince, o madde sihirli külâh giymiş gibi ortadan yok olur ve el altından tesbit edilen fiatın nihayet bir misli fazlasına tedarik edilirdi.

Şimdi iş bunun aksine: Azami satış fiatları kaldırılan madde alabildiğine yükseliyor. Ortadan kalkan pirinç yüz on kuruşa alınabiliyordu, meydana çıktı, çıktı amma, yüz elli ile yüz yetmiş arasında çıktı.

Dün de «İkdam» haber veriyordu:

«Ticaret Vekâleti, zeytinyağı ile sabuna konan azami satış fiatlarını kaldırmıştır.»

Bunu okuyanlar:

— Eyvah!..

Dediler. Nasıl demeyelim ki, işin ne olacağını biliyoruz: Zeytinyağı iki yüze, sabun yüz elliye fırlayacak ve ertesi gün gazetelerde okuyacağız:

—Ticaret Vekili sabun ve zeytinyağ fiatlarını tetkik etmek üzere tayyare ile Ayvalığa gitmiştir ve mahallî satış fiatlarının normal olduğu neticesine vardığını memnuniyetle beyan ederek Ankaraya dönmüştür!.

Eyvah!..

KAFKAS ŞAHİKALARINDA

Yakın Mazinin Kanlı Hâdiseleri

Yazan: ZİYA ŞAKİR No. 30

Vâkıa bu, Çarlığın kudret ve azametine karşı vurulan mühim bir darbe idi. Ne çare ki, elindeki bir avuç kahraman ile, koskoca bir asker fırkası karşısında daha fazla harekete bulunmak mümkün değildi. Buna binaen, yapabileceği kadar tahribat yaptıktan sonra, yine geri çekildi.

Kafkas ordusu Başkumandanı General Potemkin, bu basit dağlı sergerdesinin, birbirini takip eden taarruzlarına... Ve bahusus son taarruzda yaptığı ehemmiyetli derecede tahribattan fena halde sersemledi. Çünkü bu hâdiseler, onun Moskova ve Petersburg salonlarında kazanmış olduğu şöhret âdetâ şüphe vermişti.

Bu hâris ve mağrur General, artık Şeyh Mansur aleyhine şiddetli bir harekete geçmek lüzumunu hissetti. Derhal en talimli efrattan bir fırka teşkil etti. Bu fırkanın kumandanlığına, Kafkas hattını pek tecrübeli ve en cesur kumandanlarından (Miralay Nacil) e verdi. Şeyh Mansûrun takibine gönderdi.

Bu fırka: (4 tabur nişancı piyade - 2 bölük nizamiye süvarî - Mozdok, Don, Terek, Yereben kazaklarından seçilmiş yüzer kişilik süvari bölükleri ve, 5 batarya Cebel topundan) mürekkepti... Ve şimdiye kadar, yerlilerin üzerine, bu kadar kuvvetli bir fırka gönderilmemişti.

(Miralay Nacil), bu güzide fırka ile ileri atıldı. Şeyh Mansûru aramaya başladı. Nihayet iki kuvvet, (1785 senesi Teşrinisani ayının 2 inci günü) Terek sahilinde, (Iatar Tep) mevkiinde karşılaştı.

İki taraf ta birbirinin üzerine, kıyasıya bir şiddetle atıldı. Kanlar içinde kalan harp sahası, âdetâ kahramanlığın bir imtihan meydanı halini aldı.

Şeyh Mansur, bu harpte de -şahsan- harikulâde şecaat gösterdi. Fakat cahil ve basit olduğu için, (Miralay Nacil) gibi tecrübeli bir kumandanın harp manevralarına akıl erdiremedi. Elindeki kuvveti, vaziyete göre idare edemedi.

Rus Miralayı, muntazam yarma hareketlerile, Şeyh Mansurun (Mücahit) saflarını parçaladı. Kuvvetleri, birbirinden ayırdı. Mukavemet imkânı bırakmadı.

Şeyh Mansur, çok müşkül bir vaziyette bulunduğunu anladı. Hiç olmazsa, kuvvetlerine fazla telefat vermemek için, -üçüncü defa olarak- harp mevkiini terkermeye mecbur kaldı.

Bu mağlûbiyet, bütün Dağlı kabileler üzerinde fena bir tesir husule getirdi... Her kabile, bozgunluğun sebebini birbirine atfetti. Bu da, kabileler arasında dargınlıklara sebebiyet verdi. Artık herkes, kendi yurduna çekildi... Zavallı Şeyh Mansûr, kendisine sadık kalan bir kaç dostu ile yalnız kaldığı için o da bir tarafa çekilmek mecburiyetini hissetmişti.

HAZİN BİR AKİBET

(Mansûr) için, artık bu muhitte yapılacak hiç bir şey kalmamıştı. Fakat o, mânevî bir kuvvetin kendisine ilham ettiği (Cihadın lezzeti) ne doyamamıştı.

Bu taşkın ruhlu (Mukaddes veli) de, bütün (Küffar) ı imha ederek yurdunu mutlaka onların istilâsından kurtaracağına dair kuvvetli bir iman yardı. Bunun için, tekrar uzun uzadıya düşünüp, taşındı. Teşebbüslerin de muvaffak olmak için müsait bir saha aradı. Bütün düşünceleri, Karadeniz sahillerinde toplandı.

(Kırım Hanlığı) tamamile Rus Çarlığına ilhak edilerek Rusyanın bir vilâyeti olduğu halde, (Anapa kalesi) hâlâ teslim olmuyordu. Bir yeniçeri müfrezesi, daha hâlâ orada tutunuyordu. (Soğucak) kalesinde oturan bir Osmanlı valisi de, (Kabartay) ve (Çerkez) kabileleri üzerinde oldukça bir nüfuz ve tesir icra ediyordu.

(Devamı var)

UCUZ YEMEK

Halk lokantaları açılması düşünülüyor

Ankaradan verilen malûmata göre lokantalardaki yemek çeşidini azaltmak ve büyük şehirlerin muayyen yerlerinde ucuz lokantalar açık ve tabldot yemek verdirmek için tetkikler yapılmaktadır.

Alâkadarlar doktorların ve iktısatçıların mütalealarınıtesbite başlamışlardır. Her gün alınması lâzım gelen kaloriyi temin için haftalık tabldot yemek çeşitleri tesbit edilecek ve büyük şehirlerde açılacak ucuz halk lokantalarının idaresi şekli yakında kararlaştırılacaktır.

Vali ve Belediye Reisi Dr. Lûtfi Kırdar bu çalışmalara muvazi olarak lokantacılarla temas etmiş ve onlardan Salı gününe kadar ucuz yemek ve tabldot hakkında bir rapor istemiştir.

Dün kendilerile temas ettiğimiz büyük lokanta sahipleri yağ, pirinç, et, fasulye ve patates fiatları düşürülmeden ucuz yemek yapılmasının güç olduğunu, fakat bazı semtlerde bugünkü fiatlardan % 35 nisbetinde ucuz tabldot yemekler verilebileceğini bildirmişlerdir.

Kira arttıran bir apartıman sahibi

55 Liralık daireyi 125 liraya kiralarken suç üstünde yakalandı

Evvelki gün, emniyet müdürlüğü kaçakçılık bürosu memurları tarafından bir kira artırma cürmü meşhudu yapılmış, iki senelik kira bedelinden kunturat harici 1680 lira alan Taksimde Talimhanede Safa Palas apartımanı sahibi Kirkor Tokatlıyan suç üstünde yakalanmıştır. Milli Korunma müddeiumumiliğine verilen suçlunun dün Milli Korunma mahkemesinde muhakemesi yapılmıştır.

Suçlu, bu parayı bir takım eşya satmak mukabilinde aldığını iddia etmişse de cürmü meşhudu yapan kaçakçılık bürosu memurlarının ve cürmü meşhudu tertip eden manifatura tüccarlarından Osman Aytunun ifade ve şahadetleri,hakikatmeydana çıkarmıştır. Cürmü meşhut şu suretle tertip edilmiştir:

Tüccar Osman Aytu, Kirkorla, evvelki gün, Tarabyada Bilecik gazinosunda buluşmağı kararlaştırdıktan sonra kaçakçılık bürosu şefliğine keyfiyeti bildirmiştir. Bürodan gönderilen iki memur, Kirkorun apartımanında kapıcılık eden Şakirle birlikte Tarabyaya gitmek üzere bir otomobile binen Osman Aytu'nun otomobiline yolda bir münasebetle atlayarak evvelce kararlaştırılan şekilde Tarabyaya gitmişler, gazinoda kira mukavelesi tanzim edilirken, Kirkor, Osman ve kapıcı Şakirin oturduğu masanın yanındaki masaya oturmuşlardır.

Osman, evvelce numaraları tesbit edilmiş paraları sayıp masanın üzerine koyarken yüksek sesle ne kadar fazla para aldığını ve apartımanda tuttuğu 4 odalı dairenin hakiki kirası 55 lira olduğu halde 125 lira üzerinden para aldığını kendisine de ikrar ettirmiş ve bu esnada memurlar tekmil konuşulanları dinlemişlerdir. Nihayet Kirkor iki senelik kira bedelinin ve kunturat harici olanla beraber tutarı 3000 lirayı cebine atarken, memurlar (iki binlik, iki de beş yüz liralık) paraları Kirkorun elinden alarak cürmü meşhudu yapmışlardır. İlk ifadesinde Türk tab'ası olduğunu söyleyen Kirkorun bilâhare italyan tab'ası olduğu anlaşılmıştır.

Mahkeme, kirası 55 liraya olan aynı kattaki diğer dairelerin Osmanın tutmak istediği daire ile bir farkı olup olmadığının ehli vukufça tetkiki ve 939 yılındaki kira miktarının tesbiti için başka güne bırakılmıştır.

İktisat Vekili geldi

İktisat Vekili Sırrı Day dün Ankaradan şehrimize gelmiştir. Vekilin maden kömürü ve sanayi birlikleri kurulması etrafında tetkikler yapacağı anlaşılmaktadır.

HAFTALIK NOTLAR

Acaba Düştü mü?

Fiatların ve şehirlerin düşmesine İsviçrenin harbe gireceğine harbin ne zaman biteceğine dair

Yazan: Kemal S.

BU hafta herkes şunun bunun düşmesile meşgul olup durdu. Kimi görsem bir düşme haberi bekliyor, kiminle konuşsam bir düşme işinden bahsediyordu.

Bütün tanıdıklarım hemen hemen aynı şeyi soruyordu:

— Sen gazetecisin, kulağın deliktir. Düştü mü?

Ben düşmesini beklediği şeyi bir türlü kestiremediğim için müphem cevaplar veriyordum:

— Vallahi pek sanmıyorum. Dayanacağa benziyor.

Muhatabım ısrar ediyordu:

— Şu halde sen yeni bir haber duymuşundur. Desene ümitlerimiz suya düştü?

Ben Nuretdin Artam'vari bir cümle ile işin içinden çıkmağa çalışıyordum:

— Her kalde bir kaç gün içinde vaziyet aydınlanacak ve işin neticesini zaman gösterecektir.

Gazetede, kahvede, tramvayda, vapurda aynı şey konuşuluyordu:

— Ben düşeceğine ihtimal vermiyorum.

— Ben de bu gidişle düşeceğine yüzde yüz kaniim. Gazeteleri okumuyor musum? Her gün yeni bir hücum var. Buna can mı dayanır?

— Sen ne söylersen söyle. Onlar bir kere karar vermişlerdir. Sonra işin içinden çıkamazlar. Ne yapıp yapıp dayanacaklardır.

Halkın sesine kulak veriyorum. Yine aynı mesele:

Düşecek mi? Düşmiyecek mi?

●

EMİN olunuz, hangi mecliste neyin düşmesinden bahsedildiğini, muhatabımın benden neyin düşmesi hakkında haber sorduğunu, halkın üzerinde ısrarla durduğu düşme mevzuunun ne olduğunu bir türlü kestiremedim. Zira düşeceğinden bahsedilen o kadar çok şey vardı ki...

Et, pirinç, yağ, fasulye, sabun, kumaş; peynir; bakla fiatlarının düşmesi bekleniyordu? Serbest piyasa sayesinde dolu dizgin koşan ihtikâr atlarının kayaya çarpıp düşmesi isteniyordu? Vurguncunun ipe çekileceğini müjdeleyecek bir kanunla karaborsayı açık borsa yapanların kafalarının düşmesi mi temenni ediliyordu? Lokanta tarifesi, otel kirası ve benzerlerinin düşmesi mi konuşma mevzuunu teşkil ediyordu? Yoksa Stalingradın düşmesini mi konuşuyorlardı? Dedim ya, bir türlü kestiremedim. Bu hafta düşmesi beklenen çok şeyler vardı. Fakat beklenilenlerden hiç biri düşmedi.

●

BİR arkadaşım, önündeki gazeteye göz gezdirdikten sonra içli içli söylendi:

— Yazık olacak, dedi. Avrupanın sulh diyarını da kahrolas, kökü kuruyası harbin yasına çekecek. Onun hastalara şifa veren havası artık barut kokacak, aydın semasında oçaklar pike bombardıman uçuşları yaparak yakacak, yıkacak... Hulâsa «Yazık oldu, Süleyman efendiye» olacak!»

Arkadaşı faza söyletmeden sordum:

— Yahu! Ne oluyor, hangi memleket istilâ edilecek, nereden çıkardın bu kötü haberi?

O, yüzü gölgeli cevap verdi:

— Okumadın mı, sayın edip Yakup Kadri Berne sefiri oluyor!

●

GAZETECİ arkadaşlardan biri: «Harp ne zaman bitecek?» bilmecesini çözdürmek için ciddiyetleri ile tanınmış bir çok insanı sorguya çekiyor .Zeki ve çalışkan gazeteci, başmuharrirleri, tanınmış yazıcıları, bu arada Berlin seyahatinden sonra «Genç Sosyoloğ», «2 numaralı Başmuharrir», gibi ünvanlarına bir de «Şöpenin prestişkârı» ünvanını kazanan Nadir Nadiyi de ziyaret etmiş. Şöpen prestişkârı cevabını verirken bir vecize de söylüyor:

«Hayat demek zaten sürpriz demektir!»

Bu söze diyecek yok. Zira her gün bir sürü sürprizlerle karşılaşıyoruz. Avrupa seyahatinden dönen bir başmuharrir «Türk gazetecilerinin aldığı şarapçılık dersi», «Ren bağcıları Ankara bağlarının asmalarından istiyorlar» mevzuu üzerinde sütun sütun yazı yazıyor. Üstat Ömer Rıza Doğrul siyasî icmal sütununda şapka giymemek modasının menşei etrafında malûmat veriyor. Her gün bunlara benzer sürprizlerle karşılaşıyoruz.

Hattâ bir sürpriz de Nadir Nadinin Şöpenin prestişkârı olması değil midir?

İthalât mallarının tevzii

Yeni esasların tatbikına başlandı

Son zamanlarda memlekete ithal edilen ithalât eşyasının vurguncular ve bilhassa ispertacılar elinde kalıdığı yazılmıştı.

Ticaret Vekâleti, keyfiyetle alâkadar olarak bunun önüne nasıl geçileceğini birliklerden sormuştur. Birlikler umumî kâtipliğince hazılanıp Vekâlet tarafından tasvip edilen esaslar, birlikler umumî kâtipliği kanadile alâkadarlara bir tamim halinde bildirilmiştir. Tamimde ithalât eşyasının ne şekilde tevzi edileceği, hangi cins mallar kimlerin satın alacağı tasrih edilmektedir. Tevzi talimatnamesi yürürlüğe girmiştir.

Bulgaristandan Kömür gelecek

Oraya giden heyet bir anlaşmaya vardı

Bulgaristana giden ve mangal kömürü mübayaası için bir müddet Sofyada mahrukat Ofisi namına müzakerelerde bulunan heyet dün şehrimize dönmüştür. Verilen malûmata göre şehrimize süratle Bulgar kömürü gönderilmesini temin edecek bir anlaşmaya varılmıştır.

Mahrukat Ofisi, dün saat 14 de Taksim belediye gazinosunda Bulgaristana giden heyet şerefine bir ziyafet vermiştir.

Parti ocak kongreleri

Parti ocak kongrelerine dün de devam edilmiştir. Dün 22 ocağın idare heyetleri seçilmiş ve bu ocaklarda seçime iştirak edenlerin dilekleri tesbit edilmiştir. Bu gün de kongrelere devam edilecektir.

Bugün kongrelerini yapacak ocaklar şunlardır:

Heybeliada, Arnavutköy, Anadolu Hisarı cümhuriyet, Mahmut Şevket Paşa, Pasabahçe, Kasımpaşa, Hacı Husrev, Eskişehir, Süleymaniye, İmrahor, Garipçe, Emirgân, Ayazağa, Rumeli Feneri, Çanta, Karamandere, Korkalı, Buçukdere, Hasna Hatun, Kuzguncuk, Dudullu, Fındıklı, Vanköy, İhsaniye.

Misafir karneleri sarfiyatı çoğaldı

Son zamanlarda şehrimizde fazla miktarda misafir ekmek karnesi sarfedildiği görülmüştür. Ticaret Vekâleti, her vilâyetin umumî nüfuzuna göre muayyen bir misafir kadrosu kabul ederek alâkadarlara bildirmiştir. Şehrimiz için bu miktar günde azami 30 bindir.

İnhisarlar vekili bu akşam gidiyor

Bir müddettenberi şehrimizde bulunan Gümrük ve İnhisarlar Vekili Raif Karadenizin bu akşamki ekspresle Ankaraya dönçeği haber alınmıştır.

Bir kadın pencereden düştü

Kumkapı Nişanca yokuşunda 25 No. lu evde oturan Nihal isminde bir kadın yerden oldukça yüksek irtifada bulunan evinin pençeresine çamaşır asmakta iken birdenbire muvazenesini kaybederek aşağı yuvarlanmıştır. Vücudunun muhtelif yerlerinden yaralanan Nihal, Haseki hastahanesine kaldırılmıştır.

Döverek çocuk öldürenin mohakemesi

Bir müddet evvel Şilenin Ağva köyünde bir cinayet işlenmiş, Hasan Karagöbek adında 70 yaşlarında bir adam tarlasında rençber olarak çalıştırdığı 12 yaşında İbrahim adında bir çocuğu döverek öldürmüştü. Dün ikinci ağır cezada bu duruşmanın muhakemesi yapılmıştır.

Şahidler vak'ayı anlatarak Hasanın; çalışmadığını tembellik ettiğini ileri sürerek İbrahimi fena halde döğdüğünü söylemiş, Hasan da bunu kabul etmiyerek İbrahimi döğmediğini, onun karısız bir çocuk olduğunu bir yerde hırsızlık yaparken döğmiş olacaklarını iddia etmiştir.

Duruşma müdafaa için başka güne bırakılmıştır.

DIŞ POLİTİKA

Harpte Tasarruf

Yazan: Ali Kemal SUNMAN

Büyük masraflara katlanan Anglo-Sakson memleketlerinde tasarruftan ehemmiyetle bahsedilmeğe başlandı. Fakat bu buhran alâmeti değil, sıhhat işareti sayılıyor. Her harp gibi bu harpde de başta gelen meseleler söylenmeğe lüzum yok ki para meselesidir. Para işlerile meşgul olan bazı İngilizler 939 da harp çıktığı zaman bunun uzun süreceği ihtimallerini de ileri sürerek tasarruf lüzumunu vatandaşlarına söylediler.

Bunun aksine söylenenler de vardı.:

— Varsın her kazanan istediği gibi sarfetsin. Para nekadar çok dönerse o kadar iyidir gibi.

Buradaki kazanç harp sanayii itibarile ellerine pek çok para geçecek olan fabrikatörlerin alacağı değildir. Harp icabı olarak çok para kazananların kazancı makul bir dereceyi aşmaması zaten kanunlarla temin edilmiştir. Tasarruf dendiği zaman söz harp sanayiinde çalışan yevmiyeli işçilerin bütün ellerine geçen parayı harcedip bitirmemeleri bahsi üzerinde dönüyordu. Onların eline geçmekte olan fevkalâde kazancı ellerinden alarak bir yere yerleştirmek ve harpten sonra, yani fevkalâde zamanlar gelip geçince de paralarını kendilerine kat kat vermek usulleri tavsiye ediliyordu. Fakat bunlar herkesin hürriyetine karışmak gibi görüldüğünden itirazlara uğramıştır.

Lâkin harpte tasarruf lüzumu daha vâsi sahalara kadar götürülmüş, İngilterenin bütün masraflarını yalnız tasarruf noktasından tetkik ederek bol para sarfetmenin önüne geçmek üzere yüksek salâhiyetli bir heyet teşkil edilmiştir.

İşte öyle işler için şimdi para sarfedilmemesine dikkat olunuyor. İngiltere daha evvel harbe girmiş olduğu için tecrübesi daha eskidir. Amerika daha sonra harbe karışmış oldu. Tecrübesi de nisbeten yenidir. Fakat her ikisinin de geçen harpte öğrenmiş oldukları vardır ki daha bunlar unutulur gibi değildir. Onun için İngilterede harbin başlangıcında böyle fevkalâde bir heyet vücude getirilerek bütün sarfiyatı bir kere de o heyetin gözden geçirmesine karar verildiği vakit gözönüne getirilmiş olan esas şu olmuştu: Harp birçok fevkalâde masraflara yol açmaktadır. Fakat çok para sarfedilen bir yerde birçok parayı tasarruf edebilmenin de imkânı daima vardır.

Bu esastan yürünerek elde edilen faydanın küçük olmadığı söylenmektedir. İşte Amerikanın da kendine göre bu esasta alınmış tedbirleri vardır. Amerika da bugün büyük bir harbin içine girmiş, onu kazanmak üzere hazırlanıyor. Tabiidir ki bu uğurda pek çok milyarlar gidecektir. Fakat mademki böyle birçok milyarlar gidiyor, O halde birçok da milyonlarda tasarruf edilebilir; diye düşünüyorlar. İngilterenin, Amerikanın harp masrafları gündengüne artıyor. Buna dair birçok da neşredilmiş rakamlar vardır. Fakat masrafların büyük bir kısmını da henüz ortalığa bildirmek mevsimi gelmemiştir. Yalnız harp esrarı olmak dolayısile değil, hesapları hakikaten yapılamadığı harpte Amerika nekadar pa- Geçen harpte Amerika nekadar asarfeti?. Kaç senedir ortada resmi bir takım rakamlar vardır. Hükûmetler arasındaki borçlar ve saire hep yazılıdır. Lâkin 913 - 18 harbi evvelâ İngiltereye, sonra Amerikaya kaçamal olmuştur? Sualine verilmek istenen cevaplar şimdiye kadar münakaşa kabul etmekten kurtulamamıştır. İngilterenin eski Hariciye Nazırı meşhur Sir Osten Çemberlayn geçen harbin İngiltereye yuvarlak bir hesapla 6 milyar 700 milyon İngiliz lirasına malolduğunu söylüyordu. Amerika bankerleri de Birleşik devletler için geçen harbin yuvarlak olarak 37 milyar 500 milyon dolara malolduğunu hesap etmişlerdiri.

Bu habin hesapları ise sonra çıkarılacak, az çok kat'i rakamları kimbilir kaç sene sonra dökülebilecektir.

YAŞANMIŞ MÜTHİŞ MACERALAR

ALLAHIN BELÂSI

Tefrika No. 30

Yazan: AL JENINGS — Türkçesi: MUAMMER ALATUR

«Allahın Belâsı» geriledi, biraz tereddüt etti ve iki yumruğunu havaya kaldırarak birden Darbinin üzerine yürüdü.

Ben hemen bütün kuvvetimle bağırdım:

— Maralat!.

Dev adam, sanki bir elektrik cereyanı onu yıldırımla vurulmuşa döndürmüş gibi, birdenbire durdu. İri yumrukları yanlarına sarktı. Dört ayak üzerine gelerek bana doğru ilerledi. Parmaklığın yanından fısıldadım:

— Maralat, uslu otur

Darbi yavaş bir sesle:

— Haydi dışarıya çık! dedi.

Ben de teşvik ettim:

— Haydi korkma, çık, çık!

— Eğer sana iyi bir oda ayrır sam, artık uslu oturur musun? Vâdet!

Maralat on dört senedenberidir ki, kendi hakkında böyle tatlı bir söz işitiyordu. Hem bu sözü söyleyen de hapishanenin en yüksek âmiri idi.

Etrafına bakındı. Gözleri küçüldü. Belliydi ki bu söze itimat etmemişti ve yine kendi kafesine doğru gerilemeğe başladı.

— Maralat, hem senin için çok iyi olur. Bak yemin ile söylüyorum.

Yanıbaşımızda bir kaya parçası gibi duran bu dev adam, o saniye bir tokatla canımı çıkaraiblirdi. Boynum bile ancak göğsünün hizasına yetişebiliyordu.

Maralat bana baktı, yine dört ayak üzerine düşerek, hiç sesini çıkarmadan beni takibe başladı. Gardiyanlar gözlerine inanamıyorlardı.

Direktör dev adamın zincirlerini çıkarttı ve bana da kendisini hastahaneye götürmekliğimi söyledi. İdareye de «Dev adam» a bol ve gidalı yemekler verilmesini, kendisine iyi bakılmasını emretti.

MARALAT'IN MÜTHİŞ MACERASI

Üç hafta sonra, Maralat hapishanenin mahzen katında duvarları titreten sesile böğürecek yerde, şimdi hastahanede hiç durmadan tatlı tatlı konuşuyordu.

Doktorlar gelip kendisini muayene etmişlerdi. Bunlar kafatasının içinde eski bir kemik girintisinin arasıra kriz getirterek mahkûmu çıldırttığını ve delilik tezahürlerinin de bu sebepten ileri geldiğini söyliyerek, böyle bir teşhis okydular. Teşhisten sonra da âmeliyat yapıldı, kemik çıkarıldı ve Maralatın hafızası yerine geldi.

İşte «Dev adam» ın kurbanı olduğu ve kendisini hapishaneye sürükleyen müthiş macerayı ancak o zaman öğrenebildik.

Nekahat devresinde iri vücudünü istiap etmeyen küçük, fakat temiz karyolasına uzanmış olduğu halde anlattıklarını Bil Porter ve ben dikkatle dinliyorduk.

İra Maralat'ın san'atı dökmecilikti. Hayatını da iyi kazanıyordu.

Klevnad çelik fabrikalarında iş bulmuş, kuvvetli ve anlayışlı olduğundan az sonra ekip şefliğine geçirilmişti. Lâal kırmızı kesilmiş bir fırının önünde, yarı çıplak bir halde, erimiş çeliği karıştırıyordu.

Bu fırınların kazanları sanki bin lokomotif birden ötüyormuş gibi müthiş ses çıkarırlar. İçeride hava teneffüs edilemiyecek kadar sıcak ve ağırdır. Ancak çok kavi yapılı işçiler bu insanı sağır edecek kadar şiddetli cehennem gürültüsünün ve yakıcı havanın içinde çalışabilirler. Fakat Maralat kendi san'atından memnun ve müftehirdi.

Bir gün fabrikada grev çıkmış, Maralat eve, karısının yanına dönmüştü. Bir senedenberi evli idiler. Kredi ile yerleştikleri küçük evin taksitlerini henüz ödeyememişlerdi. Maralat şehirde başka iş bulamadı. Fakat grev uzarsa, üçte ikisini ödedikleri taksitlerin son kısımlarını ödeyemezse, mukavele mucibince evi kaybetmek ihtimali baggöstermişti.

Maralat evin yemeğinden kısarak, şimdiye kadar taksitleri muntazaman ödemişti. Oturdukları evin üçte ikisi kendilerinin sayılırdı. Fakat çıkan grev işi bozmuştu.

Maralat bir gün karısına dedi ki:

— Dora, ben hemen kalkıp Kanaltovn'a gideyim. Orada maden ocaklarında çalışayım. Buradaki grev biter bitmez, döner gelirim. (Devamı var)

SON HABERLER

Londra Halkevinde

Eski Türk eserlerinden mürekkep güzel bir sergi açıldı

Salı günü Gazetecilerimizin iştirakile büyük bir toplantı yapılacak

Londra, 12 (A.A.) — Halkevinin başkanı olan Türkiye büyük elçisi, türk gazetecilerini salı günü halkevinde kabul edecektir. Kabul resminde İngiliz nazırları, Londranın büyük gazetecileriyle içtimaî, edebî ve felsefî meselelerde üstad olan bir takım zevat hazır bulunacaklardır. Türk gazetecilerine halkevinin hakikaten dikkate şayan olan faaliyeti hakkında malûmat verilecektir. O gün halkevi, İngiliz müesseseleri ile müzeler tarafından emaneten verilmiş olan türklüğe ait kıymetli eşya ile tezyin edilecektir. Sergi şimdiden tertib edilmiş bulunmaktadır. Bu eşya arasında eski türk halıları, tablolar, san'at eserleri, çamak ve çömlekler, mensucat ve Türkiyede maarifin ve sporun terakkilerini gösteren grafikler bulunacaktır. Kız ve erkek İngiliz talebeleri, bu güzel ve harikûlâde eşyayı seyretmek için Halkevini ziyaret etmektedirler. Eşya meyanında Kasabalık fabrikalarının büyük bir maketi de vardır. İngilizlere türk kadınlarının tayyareciliktе, doktorlukta, profesörlükte ve avukatlık mesleğinde ne suretle ileri gitmekte olduklarını gösteren filimler irae olunacaktır.

Hiç şüphesiz Türk gazetecileri halkevine giden birçok Türk talebenin İngiliz lisanındaki vukuflarını mükemmelleştirmekte olduklarını görecekleri gibi birçok İngilizlerin de türkçeyi öğrenmekte olduklarını hayretle müşahede edeceklerdir.

Beden Terbiyesi

(Baş tarafı 7 inci sahifede)

eden yerdir. Burada şu kanaatimiz var. Eskiden kurulmuş klüpler kendi şartları içinde hayatlarını idame ettirebilmek için bu şartları takip etmek mecburiyetindedirler. Bu klüplerin elinde meselâ mükellefiyet meselesini idare imkânı yoktur. Halbuki bizce kanunun ruhu kışla ve mektep haricinde olan gençleri beden terbiyesi bakımından yetiştirmektir. Bunun için bu meseleyi bilhassa İstanbulda esaslı bir surete halletmek kararını verdik.

Bunu yerine getirmek yani mevcut klüplerin çalışmalarına ve yaşamalarına meydan vermek için mükellefiyet meselesinin kendi tesis edeceğimiz ve idame ettireceğimiz klüplerde takip ve halletmenin hem doğru hem zarurî olduğu kanaatine de vardık.

Bütçemizin içinde bu temin çarelerini de bulduk. Meselâ Kağıthane için 75 bin lira masrafla bir saha yapılmaktadır. Orada bir lokal tesis ederek bir de bol maaşlı muktedir bir hoca bularak gençlerin orada çalışmalarını kabil gördük.

Sonra Beykozda bir bina yapılmıştır, kayıkhanesi de var, ordan istifade edelim. Altınordunun lokalinde bir gençlik klübü vücuda getirelim, Beşiktaş için bir yer kiralayalım, Beyoğlunda Dağcılık klübünden istifade edelim ve bu suretle hiç olmazsa dört yerde gençlik klübü tesis ederek mükellefiyet işini bunlara gördürelim.

Bunu temin için bütçede bazı münakaleler yapılmasına zaruret vardır ki bu istişare heyetinin salâhiyeti içindedir.

İkinci mesele İstanbulun spor bakımından milletler arasındaki vazayetinde Ankara ile beraber ilk safda geldiği malûmdur. Biz yalnız spor yapanları değil seyretmek suretiyle sporla alâkadar olan binlerce kişiyi düşünmek ve beynelmilel ihtiyaçları da karşılamak mecburiyetinde olduğumuz için valinizin daha evvelden düşünmüş olduğundan dolayı kendisine mü teşekkir olduğum İnönü stadını da itmam etmeği bir vazife telâkki ediyorum.

Üniversitede geçen ders senesinde 9700 talebemiz vardı. Orada da spor teşkilâtı yapmak için alâkalı arkadaşlara rica ettik. Önümüzdeki sene esaslı bir organizasyon temeli atılmış olacaktır. Yüze yakın beden terbiyesi erkek hocalarını ve beden terbiyesi yardımcı öğretmenlerini 2 aylık kursta topladık Birer ay çalıştılar, tatbikî surette sporun muhtelif şekillerini gördüler. Bizzat oynadılar. Gazi terbiye enstitüsünün beden terbiyesindeki gençleri Yeşilköydeki kampa getirdik. Onlar da tam bir açık hava hayatı geçirdiler. Bu suretle gerek beden terbiyesi öğretmeni olacak ve gerek bugün bizzat bu vazifeyi yapan arkadaşları yakın alâka ile elden geçirmiş bulunuyoruz. Bunun dışında daha geniş tedbirler almağa da mecburuz. Önümüzdeki bütçe yılında bunları da halletmeğe gayret edeceğiz.

Hâlâ bu münakaşa

(Başmakaleden devam)

landığını ve yeni bir çenberin vücude getirilmek istendiğini de görebileceğiz. Fakat, bütün bunlar açaba iki işi bir arada, yani Alman ordusunun hem Sovyet takatini yıkma hem de cenubî Kafkas istilâsını tamamlama gayretini aynı zamanda başarmaya mani midir?.. Bilhassa Stalingrad düşürüldükten sonra buna ne mâni kalır?. Zira, Stalingrad ve Novorosiski cenubî Kafkasyanın iki geçit başını tutan en son ve en muazzam kalesi idi. Bu kalelerdeki tahkimatın eşi, bu kalelerdeki malzeme ve vasıtaların mabadi, bu kalelerdeki tükenmek bilmiyen insan yığınlarının benzeri, bu kalelerdeki muvasala kolaylığının, ve gerek stoklarının, ikmal kudretinin bir tıpkısı daha Bakû ve Batum istikametinde yoktur. Bundan öteye bırakılan en büyük kuvvet: Kafkas dağları, az kuvvetle müdafaa edilebilen geçitler, yolsuzluk ve 15 - 20 Rus tümeni farzedilmiş bulunsa gerektir. O halde, hele Almanlar Kafkas geçitlerini bilmukabele tutmak ve tıkamak taktiğini kullanıp kenarlardan Kafkas müntehasına sarkmayı tasarladıklarına göre 25 - 30 tümenlik bir Alman taarruz ordusunun cenubî Kafkasyanın istilâsına memur edilmesi bilhassa Kafkas işgalinin tamamlanmasında ve Karadenizin açılmasındaki hayatî Alman menfaatleri gözönüne getirilirse nasıl imkânsız sayılabilir. Hiç şüphe etmemek lâzımdır ki, şimal ve merkez rusyasındaki harp vaziyeti ne olursa olsun Almanlar behemehal cenubî Kafkasyaya inmek istiyeceklerdir. Ve.. bu inişe şimal ve merkez bölgelerindeki mücadeleleri mâni teşkil etmeyeceği kadar içinde bulundukları şartlar da kendilerini mecbur ve hattâ mahkûm edecektir. Fakat, inememek.. O apayrı bir bahistir.

ŞÜKRÜ AHMED

DAĞARCIK...

Uzaktan gelen dümbelek sesi

Adamın biri karanlık ibr gecede, gece yarısına doğru Edirnekapı mezarlıkları arasından geçerken kulağına bir dümbelek sesi gelmiş.. Hem de ne kıvrak, ne hoş bir dümbelek sesi!.. Gecenin bu vaktinde, böyle kapkaranlık, ıpıssız bir mezarlık arasında bu dümbelek sesi de ne ola böyle? diye düşünerek biraz daha yürüdükten sonra, bakmış ki insana adeta olduğu yerde zıplamak, oynamak, göbek atmak hevesi veren bu ses büsbütün yanıbaşından gelmeğe başlamış:

— Düm, tek.. Düme, tek.. Düm teke.. Dümbürtek!

Adamcağız, merak etmiş, içindeki zıplayıp oynama hevesi ile belini iki tarafa kıvırarak soldaki baldıranlı, mezarların arasına dalmış ve elindeki muşamba feneri o upuzun baldıranların arasına uzatmış.. Bir de ne baksın, geçten bir turşucu, sırtındaki turşu fıçısı ile, yere diz çökmüş, orada habire iki tarafa sallanarak içinden birşeyler mırıldanıp durmuyor mu? Beriki hayretle sormuş:

— Ne yapıyorsun oğlum burada böyle?

Saf turşucu:

— Efendim demiş; ben yeni derviş oldum da burada kendi kenime zikir talimi yapıyorum!

Meğerse yeni derviş olduğunu söyleyen genç turşucu, oracıkda zikir talimine otururken, önce arkasındaki fıçıyı çıkarmayı unutmuş.. Sonra da fıçının içinde akşamdan satılmayıp kalan biraz turşu suyu, biraz lâhana, biraz patlıcan, biber varmış..

İşte bizim karanlık gece yolcusuna biraz uzaktan:

— Düm, tek.. düme, tek.. düm teke.. dümbürtek!

diye zıplayıp göbek hevesi veren dümbelek sesi de fıçının içinden gelen bu sesmiş...

***

Bugünkü dünya harp ve siyasetinin biraz uzaktan gelen seslerini, kendi duyuş ve sezişlerine, kendi kavrayışlarına göre yazılarile tefsir etmek istiyen bazı muharrirlerimizin kulakları çın çın çınlasın!

Yeni bir karar

(Baştarafı 1 inci sahifede)

raat Bankası şube veya ajansına bildirmeye mecbur tutulmuşlardır. Türkiye Cümhuriyeti Ziraat Bankası şube veya ajansı ve ajansı bulunmıyan yerlerde beyanname ler kaymakamlıklara verilecektir.

4 — Yapağı ve yün sahiplerinde doldurulan beyanname ler kaymakamlıklar ve Türkiye Cümhuriyeti Ziraat Bankası şube ve ajansları tarafından doğrudan doğruya Ankarada İsmet Paşa caddesi Numara 15 de Sümer Bank iplik ve dokuma fabrikaları müessesesi müdürlüğüne gönderilecektir.

5 — El konulan yapağı ve yünlerin mübayaasına ve İktısat Vekâletince tesbit edilecek esaslar dahilinde, tevziine Sümerbank memur bulunmaktadır. Mübayaa olunan yapağı ve yünlerin bedeli Ticaret Vekâletince 23/4/942 ve 7/5/942 tarihlerinde lân edilmiş bulunan azami fiatlar üzerinde bu banka tarafından tesellümü müteakip ödenecektir.

6 — El konan yapağı ve yünler hükûmete satılmış sayılır. 12 eylûl 942 tarihinden itibaren bu yapağı ve yünlerin başkalarına satılması bu husustaki koordinasyon heyeti kararı hükümleri dairesinde yasaktır.

7 — Yün ipliği tesisatı olan fabrikalar çalışmalarını durdurmayıp ellerinde mevcut ve beyan edilmiş yapağları işlemeye devam ederler. Şu kadar ki, satın alındığı Sümerbankça kendilerine bildirilen miktar işlenmez.

8 — Beyanname vermek mecburiyetinde olan yapağı ve yün sahiplerinin derhal en yakın Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası şube ve ajanlarına veya valilik veya kaymakamlıklara müracaat ederek bu husustaki koordinasyon heyeti kararını okumaları ve gerekli izahatı almaları lâzımdır.

Vilki Bağdatta

Bağdat 12 (A.A.) — Wendell Wilkie bugün Bağdada gelmiştir.

Madagaskar

(Baş tarafı 1 incide)

bancı kontrolu da yoktur. Madagaskara hiç bir japon denizaltısı veyahut hiç bir japon uçağı gelmemiştir.»

Bu Telgrafın okunmasından sonra M. Laval demiştir ki:

«— Yalanlar karşısında işte umumî valinin bu demeci vardır. İngiliz hareketine askeri sebepler yüzünden başlandığı hakkındaki iddia da doğru değildir. İngiltere ve Birleşik Devletler bu demeçlerdeki sebepler gibi bataneleri istinat etmek zorunda kalmışlardır. Fakat M. Anet'in cevabı sarihtir ve kâfidir.»

Bir gazeteci M. Laval'den Fransanın hususî tedbirler düşünüp düşünmediğini sormuştur. M. Laval, bu suale «Şimdilik hayır» cevabını vermiştir.

Teşebbüslerde bulunulup bulunulmıyacağı hakkındaki suale ise Fransız hükûmet reisi «Evet» diye mukabelede bulunmuştur.

Amerikanın Martinik hakkında olduğu gibi Madagaskar hakkında umumî garantiler verip vermediği suali de sorulmuştur. M. Laval bu suale şu cevabı vermiştir:

«— Vaşington ve Londra tebliğleri Madagaskar'ın yeniden Fransaya döneceği vadini ihtiva etmektedir. Maalesef Londra ve Vaşington bu vadin ne zaman tutulacağını tasrih etmemiştir.

İNGİLİZLER İLERLİYOR

Vişi, 12 (A.A.) — Salâhiyetli kaynaklarda öğrenildiğine göre, İngiliz kuvvetleri dün Madagaskar'da Nossibe ve Marandaya liman şehirlerini işgal etmişlerdir. 10 eylûlde Madagaskar'dan alınan haberler İngilizlerin Kamare limanına varmış olduklarını ve akşam güneş batarken Moevatanana civarlarına yaklaşmış bulunduklarını bildirmekte idi.

FRANSIZ KIT'ALARI MUKAVEMET EDİYOR

Vişi, 12 (A.A.) — 11 Eylûl akşamı Madagaskardan bildirildiğine göre Fransız kıtaları Retsiboka nehrinde İngiliz baskısına mukavemet etmekte ve İngiliz kuvvetlerine ciddî kayıblar verdirmekte idiler.

Büyük bir kuyruklu yıldız keşfedildi

Santiago 12 (Şili'li heyetşinas Munuz Ferrada Halley yıldızından 10 defa daha büyük bir kuyruklu yıldız keşfettiğini haber vermektedir.

Isviçre ile ticaretimiz

Müşkülâtı izale için bir heyet gelecek

Ankara, 12 (İkdam Muhabirinden) — İsviçre ile aramızda mevcut ticaret mukavelesinin bazı esaslarının tatbikinde görülen müşkülâtı müzakere ve hal için Birinciteşrin ortalarında şehrimize bir İsviçre heyeti gelecektir.

ALMANYA'DA

Ekmeğe yüzde 6 arpa katılacak

Londra, 12 (A.A.) — Burada neşredilen «Die Zeitung» gazetesine göre, Almanyada ekmek yapma için kullanılan una yüz de 6 nisbetinde arpa unu karıştırılmaktadır.

Demiryolu nakliyatı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Demiryollarının hareket, cer ve yol şubelerinde mütehassıs memur yetiştirmek üzere Ankarada açacağımız demiryol meslek mektebine 120 ile 150 arasında talebe almağa çalışıyoruz.»

Afrika Harbi

İNGİLİZLER

10 günde 170 tank kaybettiler

Cephede keşif faaliyeti devam ediyor

Kahire, 12 (A.A.) — Ortaşarktaki İngiliz kuvvetlerinin Cumartesi müşterek tebliği:

Keşif kuvvetlerimizin faaiyeti 10 - 11 Eylûl gecesinde de devam etmiştir. Şimal kesiminde düşman devriyelerine tesadüf ve bunlara hücum edilmiştir.

Alman tebliği

Berlin, 12 (A.A.) — Alman resmî tebliği:

Eylûlün ilk 10 gününde İngilizler Mısırda 170 tank ve keşif tankı kaybetmişlerdir.

Ikinci cephe

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Askerî Alman kaynaklarının mütaleasına göre sahil istihkâmlarının tertibatını değiştirmeğe lüzum yoktur. Ancak en son sistem yeni ağır toplar konulacaktır.

İngilizlerin bıraktıkları harp malzemesi büyük bir itina ile vagonlara yüklenerek Berline gönderilmiştir. Bu malzeme Almanlar tarafından tetkik olunmaktadır.

Ekmek ihtiyacı

(Baş tarafı 1 incide)

temas ederek, borçlulardan mahsulün teslim vaziyetini ve tehhurların sebebini tetkik edecek, toprak mahsulleri ofisinin ve ziraat bankalarının mübayaa merkezlerini ve anbarlarını görecektir.

HUBUBATIN MUHAFAZASI İÇİN YENİ ESASLAR

Ankra 12 (A.A.) — Bize verilen malûmata göre, Ziraat Vekâletinin lüzumlu gördüğü tohumluk hububat Ticaret Vekâletince tahsis edilmiş ve müracaat vukuunda teslim için toprak mahsulleri ofisince tertibat alınmıştır.

Ticaret Vekâleti, diğer taraftan alelûmum hububatın en iyi muhafazası usullerini de tetkik ettirmektedir. Hububatın mümkün olduğu kadar uzun zaman en az fire ile saklanabilmesi lüzumu malûmdur. Bu bakımdan muhtelif memleketlerdeki fire nisbetleri ve muhafaza usulleri tetkik etirilmekte ve bu mevzuadair yabancı memleketlerden getirtilen kitaplardan da faydalanılarak bir talimatname hazırlanmaktadır.

ALMANLARA GÖRE

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Stalingrad önünde tahkimli tesisleri ele geçirmek için yapılmakta olan muharebelere devam edilmiştir. Düşmanın şarjıma hücumları püskürtülmüştür.

Hava kuvvetlerimiz düşmanın ikmal yollarına yeniden hücum etmişlerdir. Stalingrad ile şehrin şimalindeki uçak meydanları geceleyin bombardıman edilmiştir.

Rjev'n doğu cenubundaki mühim düşman kuvvetlerinin yeni hücumları Alman kıt'alarının inatçı mukavemeti karşısında akim kalmıştır.

Düşman Ladoga gölünün cenubunda ve Leningrad önünde, kendisine ağır kayıplara mal olan beyhude hücumlara teşebbüs etmiştir. Alman ve Hırvat uçakları düşman, hareket üslerinde ağır kayıplar verdirmiştir.

Alman kumandanlığı aceleye lüzum görmüyor

Berlin, 12 (A.A.) — Kafkasyanın dağlık çevresinde Sovyetler Tuapse'ye ve Karadenizin cenup limanlarına giden yegâne yolu tutmak için ümitsiz gayretler sarfettiklerinden Alman hamleleri kuvvetli bir düşman mukavemetiyle karşılaşmaktadır. Buna rağmen Alman ve müttefik kıt'aları Novorosiskin doğu ve cenup - doğusuna doğru her gün yeni arazi elde etmektedir.

Stalingrad çevresinde Alman ve Romen kıt'aları şehrin müdafaa sistemine gittikçe daha ziyade nüfuz etmektedir. Sovyet kıt'aları Volgaya varan Alman kıskacının şimal ve cenup uçlarına karşı yaptığı karşı hücumlarla mütemadiyen Alman tazyikini hafifletmeye çalışıyorlar. Bu teşebbüsler akim kalmış ve düşmana ağır kayıplara mal olmuştur. Bunun neticesinde de hücum kıt'alarımız cepheden yaptıkları bir hareketle yeni müstahkem mevkileri yarmışlardır. Kelimenin tam mânasile bir muhasara harbi olan Stalingrad muharebesinde geniş ölçüde günlük taarruz hareketleri beklenemez. Her müstahkem mevzin alev makineleri ve el bombaları ile ele geçirilmesinden önce topçu ve hava kuvvetleri hazırlığına ihtiyaç vardır. Çekilmekte olan düşman mayn tarlalarına ve istinat noktalarına tutunduğundan adım adım ilerleyen piyadelerle istihkâm kıt'alarının ileri hareketi yavaş olmaktadır.

İngiliz istihbarat servisinin bile cenup cephesine doğru mihver tümenlerinin çığ gibi gitmekte olduğunu ve son 12 saatte Stalingrad önündeki durumun daha nazik bir şekil aldığını bildirdiği göz önünde tutulursa Sovyetlerin içinde bulundukları felâket daha ziyade anlaşılır.

Alman kıskacı Volga dirseğini ivice tutmakta ve Alman komutanlığı hücumu süratlendirmek için hiç bir sebep görememektedir. Insan ve malzemece uğradıkları kayıplarla halsiz düşen Sovyet kıt'alarının bütün gayretlerini Stalingrad müdafaasına tahsis etmekle diğer kesimlerde hamlelerinin şiddetini azalttıkları sanılmaktadır.

Ricata mâni olmak için Volga köprülerini atmışlar

Berlin, 12 (A.A.) — «Stalin'in kalesi müdafaa edilmelidir. Her sokak, her ev için harp edilmelidir» Yolunda Stalin tarafından neşredilen gündelik emri bahis mevzuu eden Alman basını Stalinin, Stalingrad meydan muharebesinde şahsı itibar ve nufuzunu da ortaya attığı neticesine avımaktadır.

Nachtanskabe gazetesi de şöyle diyor:

Cephe arkasında ellerinde mitralyözlerle duran komiserler usulü bu suretle bütün dünyanın gözü önünde belirmiştir' Moskova, kendi ordularını kendi elleriyle kurtulmak imkânı olmayan bir felâkete sürüklemiştir. Her türlü askerî müaâhazalarla ileride yapılacak her hangi bir hareket için çekilmek tâbiyesini ortadan kaldırmıştır. Şehrin arkasındaki köprüler atılmıştır. Müdafaaya mecbur edilen asker kitlesi ölüme mahkûm edilmiştir.

SOVYETLERE GÖRE

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Stalingradın şimal batısında bir Sovyet bataryası mihverin iki piyade bölüğünü yoketmiştir.

Stalingradın cenup batısındaki şiddetli muharebe devam ediyor.

Mozdok bölgesinde faaliyetli hareketler olmuş ve bir mihver piyade taburu bozguna uğratılmıştır.

Moskova cephesi kesimlerinden birinde büyük bir kasaba etrafındaki muharebeye devom edilmiştir. Bu kasabanın doğu cenubunda Almanlar, 90 tankın yardımı ile ve bir buçuk alaylık bir kuvvetle karşı hücumlar da bulunmuşlardır. Ruslar bu hücuma mukavemet etmişler ve sürekli bir muharebe neticesinde 49 düşman tankını tahrip etmeye muvaffak olmuşlardır. Almanlar ağır kayıplara uğramıştır.

Sokak muharebeleri devam ediyor

Moskova, 12 (A.A.) — Stalingratta sokak muharebeleri bütün şiddetile devam ediyor. Bir çok sokaklara girmeğe muvaffak olan Alman kıt'aları püskürtülmüştür. Stalingradın zaptı Almanlar için son derece âcil bir iştir. Hitlerin ne bahasına olursa olsun zaptını emrettiği bu şehir Alman kıt'alarına kışlak vazifesi görecektir. Stalingrad bombardımanları neticesinde şimdi harabe halindedir. Almanlar bazı noktalardan şehre sokulmağa muvaffak olmuşlarsa da Rus mukavemeti devam etmektedir.

BIR PAPAS UÇTU...

Yazan: FİKRET ADİL No. 43

Şimdi artık ışıklar yanmıştı. Işıklar yanınca da şoför uyanmıştı. Atina için gece, şoför için sabah olmuştu. Doğruldu, dönüp, arkasına, Papasa baktı.

— Daha bekliyecek miyiz?

Papas cevap vermedi. Başile evet, dedi ve gülümseyerek şoföre, İstanbuldan getirdiği bir Serkdoryan verdi. Şoför Papası tanıyordu, bunun için merak etmiyordu .Sigarayı teşekkür ederek aldı.. yaktı.

Tekrar beklemeğe başladılar. Şoför uyandığı dakikadan itibaren Papas artık taksi ile meşgul olmuyordu. Şimdi onu da bir uyku basturmıştı. Gözlerini kapıyarak köşesine yerleşti. Fakat uyuyamıyordu. Uykusu varmış gibi oluşu sinirlerinden geliyordu. Bu sefer, içinden:

— Bine kadar sayacağım, diyordu, eğer gelmezse gider, bakarım.

Saydı. Gelmedi. Daha fazla beklemek olamazdı. Gidecekti. Fakat aklına birdenbire bir şey geldi. Ya babası Tinayı zorla alakoyduysa! Buna imkân yoktu. Koskoca bir şehirde, şehrin en büyük otelde, babası da olsa bir kız hapsedilemezdi. Maamafih, olabilirdi.

Papas, otomobilden indi. Karşıdaki tütüncüden telefon etmeğe gitti. «Büyük Britanya» otelini buldu. Mösyö Golder'i istedi. Otelden, Mösyö Golder'in kendisini arıyan olursa rahatsız edilmemesi emrini verdiğini söylediler ve kapattılar.

Papas artık sinirlenmişti. Otomobile dönerek bindi, Büyük Britanya oteline gitti. Fakat kendisini daha kapıdan karşıladılar. Kapıcı:

Müteessifim, dedi, fakat sizi içeri sokmamak için emir aldım.

— Ne hakla sokmuyorsunuz. Burası umumî bir yer değil mi?

— Öyle... Lâkin müdüriyet emir verdi. İsterseniz polise müracaat edebilirsiniz.

Papas gürültü çıkarmanın mânâsızlığını anlamıştı. Kapıcının yüzüne baktı. Onu tanıyordu. Tanıyordu amma, zavallının boyun büküşünü: «Ne yapayım ekmeğimden olurum» diyen halini de görüyordu. Adama acıdı ve hak verdi:

— Yalnız, dedi, senden birşey soracağım. Ona cevap ver. Kız burada mı?

— Burada.

— Teşekkür ederim. Eğer çıkacak olursa bekledi ğimi söyle.

Ve kapıcıya bolca bir bahşiş vererek otomobiline bindi, eski yerine ,randevu verdiği yere döndü. Bu hareketlerin mânası sarih olmakla beraber, belki babasile konuşması uzun sürüyor diye Papas, yine ümide düşmüştü. Yine beklemeğe başlamıştı.

— Ne o, Papas, yeni bir macera mı? Kimi bekliyorsun?

Papas otomobiin penceresinden uzanan yüzü tanımıştı. Bu Yunanistanın mühim şahsiyetlerinden Merkuris'in oğlu Yorgos Merkuris idi. Acı acı güldü:

— Hayır, dedi, hep aynı macera... Fakat hazin bir macera.

Ve olanı, biteni anlattı. Papas söyledikçe genç Merkuris sinirleniyordu. Nihayet:

— Artık, dedi, burada fazla beklemenin mânası yok. Eve dönelim.

Döndüler. Papas bitkin bir halde idi. Hemen bir banyo yaptı. Üstüste iki konyak içti. Biraz kendine geldi. Merkuris odada oturmuş, genç ve mesleğinin hususiyetlerine sadık bir polis hafiyesi gibi sigara dumanlara içinde düşünüyordu. Birdenbire:

— Muhakkak, dedi, babası kızı bir hile ile yanında alakoymuşur. Onu tekrar kaçırmalıyız.

— Nasıl olur?

(Daha var)

SULTAN MECİT DEVRİ
BAŞ PEHLİVANLARI

Yazan: M. SAMİ KARAYEL Tefrika No. 38

— Pehlivanların kispetinden birini veriniz. Sonra kendisine bir kispet yaptırınız.

— Efendimiz başpehlivanların kisptlerinin hiç biri ayağına olmadı.

— Ne diyorsun?

— Evet efendimiz...

— Demek kalçaları çok çatılı.

— Kemikli ve çatılı bir adam efendimiz..

— Öyle ise derhal ayağına bir kispet ısmarlatsın..

— İrade efendimizindir. Fakat güreş öbür haftaya kalacak..

— Neye?

— Kisbeti yetiştiremezler.

— Bir haftada kispet yetişmez olur mu?

— Veremiyorlar efendimiz.. Çok güç işleniyor.. Sonra bir elden çıkıyor.

— Ya!. Pekâlâ öyle ise.. Öbür haftaya olsun..

Dedi. Bunun üzerine Keçeliye kispet sipariş olundu. Keçeliye gayet güzel bir kispet yaptırmışlardı. Keçeli, hayatında kispet nedir bilmiyordu. Bu koca kalın köşele donu ayağına giyince şaşırdı. Bu don insanın harekâtına mâni oluyordu. Hiç de karakucak güreş donuna benzemiyordu.

Karakucak donu, Keçi kılından bir dondu. Hafifti. Sağlamdı. Vücude yapışıktı. Zavallı Keçeli, padişah iradesini yerine getirmek için bilmediği işi yapacaktı. Hatta, arkadaşlarına söyle söylemişti.

— Bu köşele donla nasıl oturup kalkılabilir?

Hakikaten kispet giyip ve onunla güreşmek çok zor bir şeydir. Bir pehlivan yalnız kispetini bir don gibi ayağında kullanmağa mecbur senelerce güreşmesi lâzımdır.

Her ne hal ise güreş günü geldi çattı. Keçeli, dev cüssesile yağlanıp kispetle ortaya çıktı. Müthiş bir adamdı. Kavasoğlu Koca İbrahim de yağlandı meydana geldi.

Sultan Aziz ve maiyeti erkânı güreşin seyircileri idiler. Güreş başlamış. Kavasoğlu Koca İbrahim, yağ güreşinde acemi olan hasmını yüzde yüz yeneceğine kani idi. Bu kanaat başta Sultan Aziz olmak üzere hepsinde de vardı.

Hattâ Sultan Aziz güreşten evvel seryaver Halil paşa ile konuştuğu zaman şunları söylemişti:

— Halil, Kavasoğlu, Keçeliyi yağ güreşinde yener..

— ....

— Keçeli de belki onu karakucakta yener.

— ....

— Sen ne düşünüyorsun bakalım?..

Deyince, Halil paşa da:

— Evet efendimiz..

Diye tasdik etmişti. Çünkü seryaver paşa da müthiş pehlivanlardan biri idi. O da namlı ve zorlu pehlivandı.

Kavasoğlu Koca İbrahimle, Keçeli güreşe başladıkları zaman kanaat bu merkezde idi.

Fakat bu kanaatler çok geçmeden altüst oldu. Keçeli, müthiş hasmını yanına bile sokmayordu. Gırtlağına dayanmış duruyordu.

Kavasoğlu, habire hasmına hamle yapıyordu. Bir saat, iki saat, üç saat durmadan hamle yaptı. Lâkin bir kere olsun, hasmını kapamadı. Oyun yapamadı. Hep ayakta kaldılar. Keçeli yağ güreşini bilmediği için hep müdafaada kaldı. Ara sıra hasmını kapmak için hamleler yaptı.

Kavasoğlunun kuvvetli ve çalımlı hasmına birşey yapamıyacağı anlaşılmıştı. Çünkü Keçelinin kuvveti müthişti. Sultan Aziz kanaatlerini değiştirmişti. Halil paşaya:

— Halil yanıldık!.

— ....

— Herif çok kavi.. Görülmemiş derecede kuvvetli.

— ....

— Kavasoğlu birşey yapamadı. Ve yapamıyacak da.. Ne taraftan oyun almış olsa derhal budayor ve kırarcasına söküyor. Kuvveti çok bir adam..

— ....

— Bak bana!. Bu herif karakucakta Kavasoğlunu yener..

— ....

— Yağ güreşinde böyle olursa.. Karakucakta Kavasoğlunu neresinden tutarsa yere vurur.

— ....

— Müthiş bir pehlivan.. Eğer bu adama yağ güreşi öğretilirse önüne kimse geçemez. Hepsini sıravari, hem de birer elde yener..

— ....

— Kavasoğlu, az bir adam değil o da yüz yirmi beş okkalık adam. Fakat hangi oyunu aldıysa kırar gibi bozdu. Ne kuvvetli adam maşallah!.. Bu, Sıvaslılar hep böyle kuvvetli oluyorlar... Ordan gelen askerler de böyle..

— ....

— Halil ne olacak dersin? Söyle fikrini bakayım!.

— Efendimiz.. Kulnuz da ayni kanaate vardım.. Kavasoğlu kulunuz yenemiyecek Keçeliyi...

— Peki, karakucak, ne olur?

— İdare edemezse kendi yenilir..

— Muhakkak.

Hulâsa, güreş tam altı saat sürmüştü. Bir türlü Kavasoğlu Koca İbrahim, Keçeliyi yenememişti. Güreşin altı buçuk saatine doğru Sultan Aziz güreşi berabere ayırttı.

Kavasoğlu, güreş bir parça daha uzamış olsaydı, olduğu yere düşüp bayılacaktı O derece bitkin bir hale gelmişti.

Güreşler berabere ayrılır ayrılmaz derin bir nefes almıştı. Yoksa efendisinin huzurunda düşüp bayılacaktı.

Sultan Aziz, Kavasoğlunun berbat bir hale geldiğini görmüştü. Bu sebeple güreşi ayırmıştı.

Yağ güreşi böyle geçti. Keçeli bu güreşten sonra herkesin gözünü korkutmuştu. Bütün baş pehlivanların içine bir korku düşmüştü.

Kavasoğlunun karakucakta birşey yapamıyacağına kani olmuştu. Kavasoğlu gece gündüz düşünüyordu. Keçeliye karakucakta yüzde yüz yenileceğini sezmişti. Hattâ bir aralık seryaver Halil paşaya müracaatla:

— Paşam a!Bizler karakucak güreş bilmeyiz. . Efendimiz af buyursalar.

— Olamaz..

— Paşam!. bilmediğimiz şeyi nasıl yapabiliriz?

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ZIRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 A.	1,000	liralık	4,000 L.	100 Adet	50	liralık	5,000 L.
4 »	500	»	2,000 »	120 »	40	»	4,800 »
4 »	250	»	1,000 »	160 »	20	»	3,200 »
40 »	100	»	4,000 »				

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa 11 mart 11 Haziran 11 Eylûl ve 11 Birincikânun tarihlerinde çekilecektir.

SPOR

Lik maçları bugün başladı

Birbirile karşılaşacak takımlar ne vaziyetteler!

Yazan: Adnan Akın

Geçen hafta Fenerbahçe stadında yapılan merasimden sonra bugün yeni fütbol mevsimine fiilen girmiş bulunuyoruz. Üç aylık bir dinlenmeden sonra bugün birbirile boy ölçüşecek olan futbol takımlarının gerek kadro ve gerekse idman bakımından vaziyetleri oldukça şayanı dikkat ve tetkiktir.

Geçen sene elemansızlık yüzünden çok müşkülât çeken İstanbulumuzun birinci küme klüpleri aradaki boş zamandan istifade ederek yakın şehirlerden oyuncu getirtmek veya takımlarında radikal tedbirlere baş vurmak suretile elemanlara daha çok yer vermek için uğraştıkları söylenmektedir.

Bugün Fenerbahçe ve Şeref stadlarında birbirile karşılaşacak olan takımları gördükten sonra bu tedbir veya değişikliklerin ne dereceye kadar doğru olduğunu görmüş bulunacağız. Şimdi bugün iki stadda karşılaşacak olan takımların vaziyetlerini tahlil etmeğe çalışacağım.

FENERBAHÇE — SÜLEYMANİYE

Fenerbahçe stadında günün ilk birinci küme maçını Fenerbahçe ile Süleymaniye takımı yapacaktır. Fenerliler geçen mevsimde epey sarsıntı geçirmiş bulunuyorlardı. Bir hiç için takımda yer almayan elemanlar bugün işittiğimize göre artık renklerine ve klüplerine ebediyen kavuşmuş bulunmaktadırlar. Fenerliler bir buçuk aydanberi tam idman halinde ve formlarına girmek üzere olan takımlarımızın en başında bulunmaktadır. Haydarpaşa lisesinin son sınıfında bulunan müstakbel futbol yıldızlarımıza Maarif Vekâletinin inadı bırakıp bir türlü izin vermeyişi sarı lâcivertlileri arzu ettikleri şekilde sahaya çıkarmaktan mahrum bırakmış ise de Cihad ve Rebiinin idmanlarını tamamlayıp takıma girecek forma gelmiş bulunmaları Fenerbahçeyi hem manen hem de maddeten zenginleştirmiş bulunuyor.

Geçen senenin maçlarını gözümüzün önünden geçirecek olursak sarı lâcivertlilerin kalelerine giren meşin topun hep kalenin emniyetsizliğinden ileri geldiğini görürüz. Bu sene Cihadın maharetle müdafaa edeceği Fener kalesi kolayca yenilecek durumda değildir.

Bu vaziyette olan Fenerin karşısına bugün çıkacak Süleymaniyede bir yeni hatve olacağını tahmin etmiyorum. Yine geçen senenin ve eski senelerin mahsus futbolcuların yer olacağı siyah beyazlıların mutlaka ekiplerini gençleştirmeleri bir zarurettir. Bunu bugünden itibaren yapacakları maçlar gösterecektir. Fakat Süleymaniyeliler her halde an'aneye fazla bağlı olacaklar ki bir türlü takımda tadilâta yanaşmamaktadırlar.

GALATASARAY — DAVUTPAŞA

Ayni stadın ikinci karşılaşmasında Galatasaray takımını seyredeceğiz. Galatasaraylıların bu sene takımlarında ufak bir tadilât yaptığı söylenmektedir. Yedek Subay Okuluna giren kıvrak oyuncu Esfakın takımdan ayrılmasına mukabil İzmirin futbol yıldızı Saidin muhtemel olarak takımda yer alması ayrıca bir kazançtır. Fakat geri müdafaada Esfakın ademi mevcudiyeti şimdilik telâfi edilemiyecek bir boşluktur. Galatasaraylılar da bir buçuk aydanberi Beykoz ve diğer sahalarda idmana girmiş vaziyettedirler. Bugün Galatasaray takımı hakkında kat'i bir hüküm çıkarmamıza imkân yoktur. Zira rakibi bu sene kümeye girmiş genç tecrübesiz bir takımdır. Onun için Galatasaray takımının ne durumda bulunduğunu ancak müteakib haftalarda tahlil edebileceğiz. Davutpaşaya gelince: Bu sene ikinci kümeden birinci kümeye gelmiş olan genç Davutpaşalılar bugün kuvvetli rakipleri önünde çok dikkatli ve tedbirli bulunmak mecburiyetindedirler.

İSTANBULSPOR — BEYKOZ

Fenerbahçe stadının son karşılaşması İstanbulsporla Beykoz arasındadır. İstanbulsporluların bir iki oyuncusunun vatan vazifesine gitmeleri ve idmanlara çok geç başlamış bulunmaktan lik'in ilk devrede iyi neticeler alamıyacağına benzemektedirler. Faruk ile Hayrinin yani İstanbulspor bek hattının mevcut olmayışı sarı siyahlıları çok düşündürecek ve üzecek bir hadisedir. İstanbulsporun bu gün nasıl bir takımla çıkacağını bilmemekle beraber eski ve ezeli rakibi renk arkadaşı Beykoz önünde muvaffakiyet için çok yorulacağı âşikârdır. Buna mukabil Boğaz incisi Beykozluların duyduğumuza göre hem çok çalışmış ve hem de takımlarını gençleştirmiş vaziyettedirler. Geçen senelerde de görüldüğü veçhile Beykozlular daima likin birinci devresinde iyi ve tam tandıman veren oyunlar oynamışlardır. Bu da yazın çimen sahalarındaki çalışmalarının hasılasıdır. Beykozlular daha çok ikinci devrede kötü oyun oynamak itiyadındadırlar. Bugünkü maçların en zorlarından birisi muhakkak ki İstanbulspor — Beykoz mücadelesidir.

VEFA — KASIMPAŞA

Fenerbahçe stadındaki maçlardan başka Şeref stadında birinci kümenin yegâne karşılaşması Vefa — Kasımpaşa maçıdır.

Beşiktaşın (9 Eylül kupası) maçları için İzmirde bulunması hasebile Taksimle yapacağı maç geriye bırakılmıştır. Bu sahada yalnız Vefa Kasımpaşa karşılaşması yapılacaktır. Geçen sene beşinci olan Vefalılar bu sene için çok hazırlanmış bulunduklarını ve takımlarında esaslı tadilât yaparak iki aydanberi çalıştırmış bulunduklarını söylemektedirler. Vefalıların bu hazırlığına mukabil, genç ve zinde Kasımpaşalılar birinci kümeye geçtikleri zamandanberi enerji gayret ve kuvvetli futbol oynamakla rakiplerine ciddi bir tehlike geçirtmekte şöhretlidirler. Ve talih tendüfüne bakınız ki Vefalılar Kasımpaşa önünde geçen senelerde hep muvaffakiyetsizliğe uğramışlardır. Yine bu seferki kur'a bu iki güzide klübü karşı karşıya getirmiş bulunuyor. Bu maç da haftanın en çetin bir karşılaşması halinde cereyan edeceğe benzemektedir.

Yeni mevsimde bütün futbolculara soğukkanlı, temiz oyun temennisile muvaffakiyetler temenni ederiz.

Bugünkü Maçlar

FENERBAHÇE STADI:

	Saat
Hilâl - Haliç	10
Fenerbahçe - Süleymaniye	12
Galatasaray - Davutpaşa	14
Beykoz - İstanbulspor	16

ŞEREF STADI:

Doğu - İstiklâl	10
Beyoğlu - Eyüp	12
Vefa - Altıntuğ	16

At yarışların son haftası

Hayli cazibeli geçeceğe benziyor

İstanbul at yarışlarının son haftası koşularına bugün de Veliefendi koşu yerinde devam edilecektir. Hafta içinde yağan yağmurlar dolayısi pistin fazla çamurlu oluşu bugün koşularda sürprizler yaratabilir. Onun için son hafta koşusunun favorileri ni bulabilmek te güçleşmiş bir vaziyettedir. Maamafih buna rağmen yapılacak koşuların muhtemel birincilerini sıralamağa çalışacağız. Bugünkü koşuların birincisi:

Üç yaşındaki safkan Arap erkek ve dişi tayları arasında olup 1400 metre üzerinde yapılacaktır. 300 lira ikramiye dağıtacak olan bu koşuya üç at yazılmıştır. Can, Dabi, Rint'tir. Koşunun favorisi Dabi'dir.

İkinci koşu: İki yaşındaki ve kazançları yekûnu 400 lirayı geçmemiş olan safkan İngiliz erkek ve dişi taylarının gireceği bu koşunun mesafesi 1200 metredir .350 lira ikramiye tevzi edilcek olan bu koşu, fevkalâde heyecanla takip olunacak ve pek muhtemel olarak ta sürprizlerle bitecektir.

Bu koşuya altı at yazılmıştır. Fikret Altının Varadin, Zehrimar, Ahmet Atmann Hasbası ile Suat ... rana ait Ren Cahidin Izi, Avni Aynagözün de Pınarı girecektir. Bu koşunun favorisi Fikret Altının ahırı ile Rendir. Plâse için Haspa düşünülmelidir.

Üçüncü koşu: Dört ve daha yukarı yaştaki safkan Arap at ve kısraklarının gireceği bu koşunun mesafesi 3500 metredir. Bu koşuda da sürpriz beklenebilir. Buna Tomurcuk, Sava, Tuna, Tarzan ve Sidibarani yazılmıştır. Koşunun favorisi Sava ile Tomurcuk olmasına rağmen Tarzandan bir sürpriz beklemek hiç yanlış bir düşünce değildir.

Dördüncü koşu: Üç ve daha yukarı yaştaki yerli safkan İngiliz at ve kısraklarının gireceği re olup 350 lira ikramiye dağıtacaktır. Bu koşuya Demet, Karabiber, Alemdar ve geçen haftanın favorisi Davalaciro yazılmıştır. Bu koşunun favorisi Demettir. Karabiber de unutulmamalıdır.

Beşinci koşu Üç ve daha yukarı yaştaki yerli yarımkan İngiliz at ve kısraklarının gireceği bu koşunun mesafesi 2400 metredir. İkramiyesi 250 liradır. Bu koşuya Meneviş, Tiryaki, Alceylân, Acar yazılmıştır. Bu koşunun favorisi Alceylândır.

Meneviş fazla kilo ile koşacağından bunu birinci olarak düşünmek biraz güçtür. Plâseye de Tiryakinin girmesi normaldir.

SPİKER

TAKVİM

Eylül: PAZAR

1361 Hicri RAMAZAN 2	13	1358 Rumi Ağustos 31
Gün: 256	Ay: 9	Hızır: 131

Vakitler	Ezani S.	Ezani D.	Vasati S.	Vasati D.
Güneş	12	10	6	38
Öğle	6	46	16	43
İkindi	10	20	19	22
Akşam	13	00	24	08
Yatsı	2	33	4	57
İmsak	10	33		

DİKKAT: Gazeteye gönderilen evrak geri verilmez.

Sahibi: E. I Z Z E T. Neşriyat Direktörü: Cevdet Karabilgin.

Radyo

13/9/1942 PAZAR

8,30 Program ve mem. saat ayarı.
8,40 Ajans haberleri.
12,30 Program ve mem. saat ayarı.
12,33 Müzik: Karışık program.
12,45 Ajans haberleri.
13,30 Müzik: Şarkılar.
18,00 Program ve mem. saat ayarı.
18,45 Müzik: Şarkılar.
19,00 Konuşma. (Ziraat saati).
19,30 Memleket saat ayarı ve Ajans haberleri.
19,45 Serbest 10 dakika.
19,55 Müzik: Şarkı ve türküler.
20,15 Konuşma. (Dertleşme saati).
21.00 Konuşma. (Evin saati).
21,15 Müzik: Fasıl heyeti.
22.00 Müzik: Oda müziği.
22,30 Memleket saat ayarı ve Ajans haberleri.
22.50 Yarınki program ve kapanış.

YENİ NEŞRİYAT

Kırbaç Yarası

Arkadaşımız M. Fahrettin Pakkanın yazdığı bu romanda aşkın ihtirasın, azmin faziletin mücadelesini sarsan bir heyecan içinde okuyacaksınız.

Okuyucularımıza tavsiye ede

Gayri menkul satış ilânı
Üsküdar İcra memurluğundan

Abraham Haralanbirin'n emval ve eytam idaresinden ödünç aldığı paraya mukabil ipotek yaptığı Üsküdarda Hacıhasna hatun mahallesi Dabağhane sokağında eski 10 yeni 19 No. lu liman dairesi, mektep, Lebbi derya ve tarikiâm ile mahdut ve tamamına yeminli üç ehli vukuf marifetile (7005) lira kıymet takdir edilen 114 metre murabbaı miktarında kârgir deponun 2280 sayılı kanun hükümlerine tevfikan paraya çevrilmesine karar verilmiştir.

Gayrimenkulün evsafı

Sokaktan demir kapı ile girilir. Zemin katı ile beraber üç kat olup katlar demir merdiven ahşaptır. Beden duvarları kârgir; ön ve arka kapıları demir ve pencereler demir parmaklıklı üstü alafranga kiremitle örtülüdür.

Sahası: Umumî mesahası 114 metre murabbaı olup 105 metre murabbaı bina ve 9 metre murabbaında rıhtımdır.

1 — İşbu gayrimenkulün arttırma şartnamesi 2/12/1942 tarihinden itibaren 939/2384 No. ile Üsküdar icra dairesinin muayyen numarasında herkesin görebilmesi için açıktır. İlânda yazılı olanlardan fazla malûmat almak istiyenler, işbu şartnameye ve 939/2384 dosya numarasile memuriyetimize müracaat etmelidir.

2 — Artırmaya iştirak için yukarıda yazılı kıymetin yüzde 7,5 nisbetinde pey veya millî bir bankanın teminat mektubu tevdi edilecektir. (Madde 124)

3 — İpotek sahibi alacaklılarla diğer alâkadarların ve irtifak hakkı sahiplerinin gayri menkul üzerindeki haklarını hususile faiz ve masrafa dair olan iddialarını işbu ilân tarihinden itibaren 15 gün içinde evrakı müsbitelerile birlikte memuriyetimize bildirmeleri icap eder. Aksi halde hakları tapu sicilli ile sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar.

4 — Gösterilen günde arttırmaya iştirak edenler arttırma şartnamesini okumuş ve lüzumlu malûmat almış ve bunları tamamen kabul etmiş ad ve itibar olunurlar.

5 — Gayri menkul 12/10/1942 tarihinde pazartesi günü saat 14 den 16 ya kadar Üsküdar icra memurluğunda üç defa bağırıldıktan sonra en çok arttırana ihale edilir. Ancak artırma bedeli muhammen kıymetin yüzde 75 ini bulmaz veya satış istiyenin alacağına rüçhanı olan diğer alacaklılar bulunup da bedel bunların bu gayri menkul ile temin edilmiş alacaklarının mecmuundan fazlaya çıkmazsa en çok arttıranın taahhüdü baki kalmak üzere arttırma 10 gün temdit edilerek 22/10/1942 tarihinde perşembe günü saat 14 den 16 ya kadar Üsküdar icra memurluğu odasında arttırma bedeli satış istiyenin alacağına rüçhanı olan diğer alâkalıların bu gayri menkul ile temin edilmiş alacakları mecmuundan fazlaya çıkmak ve muhammen kıymetin yüzde 75 ini tutmak şartile en çok artırana ihale edilir. Böyle bir bedel elde edilmezse ihale yapılmaz ve satış 2280 numaralı kanuna tevfika geri bırakılır.

6 — Gayrimenkul kendisine ihale olunan kimse derhal veya verilen mühlet içinde parayı vermezse ihale kararı fesholunarak kendisinden evvel en yüksek teklifte bulunan kimse arzetmiş olduğu bedelle almağa razı olursa ona, razı olmaz veya bulunmazsa hemen 7 gün müddetle arttırmaya çıkarılıp en çok arttırana ihale edilir. İki ihale arasındaki fark ve geçen günler için yüzde 5 den hesap olunacak faiz ve diğer zararlar ayrıca hükme hacet kalmaksızın memuriyetimizce alıcıdan tahsil olunur. (Madde 133)

7 — Alıcı artırma bedeli haricinde olarak yalnız tapu ferağ harcını yirmi senelik vakıf taviz bedelini ve ihale kararı pullarını vermiye mecburdur.

Müterakim vergiler., tenvirat ve tanzifat ve tellâliye resminden mütevellit belediye rüsumu ve müterakim vakıf icaresi alıcıya ait olmayıp arttırma bedelinden tenzil olunur.

İşbu gayrimenkul yukarıda gösterilen tarihte Üsküdar icra memurluğu odasında işbu ilân ve gösterilen arttırma şartnamesi dairesinde satılacağı ilân olunur. 939/2384

Üsküdar icra memurluğundan 939-2384
İLÂNEN TEBLİĞ:

Evvelce Pangaltı Şehit Muhtar bey mahallesi Sakız Ohannes apartımanında ve Beyoğlunda Arslan sokağında 89 numarada mukim iken hâlen ikametgâhları meçhul Haralanbidi varisleri karısı Olimpiya ile oğlu Yorgiye murisiniz Abraham Haralâmbidinin emval ve eytam idaresinden ödünç aldığı paraya mukabil ipotek yaptığı Üsküdarda Hacı Hasna hatun mahallesi Dabağhane sokağına eski 10 yeni 19 No. lı liman idaresi mektep lebi derya ve tarikiâm ile mahdut ve tamamına (7005) lira kıymet takdir edilmiş olan kârgir deponun 2280 sayılı kanun hükümlerine tevfikan satılarak paraya çevrilmesine karar verilmiştir.

Gayri menkulün birinci arttırması 12 birinciteşrin 942 tarihine pazartesi günü saat 14/16 arasında icra dairesinde yapılacak muhammen kıymetinin % 75 şini bulmadığı takdirde ikinci artırmaya bırakılarak ikinci arttırmanın 22 birinciteşrin 942 tarihinde perşembe günü saat 14/16 arasında yapılacağı ilânen tebliğ olunur.

İstanbul dördüncü icra Memurluğundan 942-625

Bir borçtan dolayı mahcuz olup da paraya çevrilmesine karar verilmiş olan muhtelif yazıhane eşyası 18/9/942 tarihine müsadif cuma günü saat 11 de Karaköy Aynalı lokanta sokak 25 sayılı dükkânda birinci açık arttırması icra edilecektir.

Konulan kıymetlerinin yüzde yetmiş beşini bulduğu takdirde o gün, bulmadığı takdirde 21/9/942 tarihine müsadif pazartesi günü saat 11 de ikinci ihalesi icra edilecektir.

İkinci ihalede konulan kıymet gözetilmeksizin ihalesi icra edileceği ilân olunur.

LEYLÎ ve NEHARÎ
Sen Benua FRANSIZ Erkek Lisesi

İstanbul Galata Posta Kutusu 1330
İlk ve orta mektebi bitirenler için
İhzari Fransızca kursları vardır.

KLÂSİK ve MODERN TEDRİSAT

Olgunluk imtihanlarına hazırlar

Kayıt muamelesi Pazartesi ve Perşembe günleri saat 9 dan 12 ye kadar yapılır. Okul 16 Eylül Çarşamba günü açılacaktır.

Devairi resmiyenin nazarı dikkatine

İmalâthanemizin 1 den 3 numaraya kadar İDEAL markalı gayet sağlam ve tasarruflu SOBA ve BORULARI satışına başlanmıştır.

Toptan ve perakende satış yeri M. GÜREL Galata Fermeneciler yeni han 4 No. Telefon 41040